

1
"Άγιος" - 30/5/1900

ΑΠΟ ΧΘΕΣ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑΡΙ ΤΟΥ ΑΗ ΝΙΚΟΛΑ

Μικρό άρμάρι στον τοίχον παλιού μαγαζιού, στο λιμένα άντικρυ, και τίποτε άλλο. Άνεμοδαρμένα και θαλασσοφαγωμένα τὰ κανατιά του, σκεδρωμένο τὸ ξύλο τους, και δίχως ἄλλη βοφή παρά τὴ σταχτερή θωριά τῆς πολυκαιριάς.

Ὅ,τι ἄραζε καίκι στό συμμαζεμένο λιμάνι, και πήδηξε μισοκυρίτης ξένος στά σιδεροδεμένα λιθάρια τοῦ μόλου. Δέκα-δώδεκα βήματα, και στέκουνταν ἔμπροστά στό Προσκυνητάρι. Ἄνοιξε τὸ παραθυράκι ὁ ξένος, και κοίταξε τὸλόμαυρο Κόνισμα τοῦ Ἁγίου με μάτια, ποῦ ἂν και κάμποσες ζαρωματιές τὰ τριγύριζαν, ἔφεγγαν ὅμως ἄν ἀπὸ πώτερη λαχτάρα, πώτερη χαρὰ ἀπὸ τὸ συνειθισμένο τους.

Προσκύνησε τὸ Κόνισμα με κατάνυξη, ἄναψε και κόλλησε κερί στή στρογγυλόπετρα ποῦστεκε στή μέση τοῦ ἄρμαριού, ἀποκάτω ἀπὸ τὸν Ἁγιο — ὀλόμαυρη και αὐτὴ και γυαλιστερὴ ἀπὸ τὸ κόλνα κόλνα κεριά, — και ξανάκαμε τὸ σταυρό του πρὶν φύγη.

Ἐκεὶ ποῦκαμε τὸ σταυρό του, σιμώνει γριά ἀπὸ χωριὸ ἐκινήμενη, ἔβγαλε και αὐτὴ κερί ἀπὸ τὸν κόρφο τῆς, και ὡς τὸ κόλλησε, σταυροκοπήθηκε σκύδοντας ὡς χάρμου, και γοργασαλεύοντας τὰ τρεμάμενα χεῖλη τῆς:

— Σὰ νάχης, κερά μου, γενιά στά ξένα, τῆς κάνει ὁ ἄγνωστος.

— Ἄχ, τὸ παιδάκι μου, μπάριμπα, τὸ παιδάκι μου, ποῦ τοσοδὰ μ' ἄφηκε, και πιά δὲ ματοῆρθε.

Ἄξαφνα σῶπασε ἡ γριά, γύρισε τὴν κλαμένη τῆς ὄψι κατὰ τὸ πέλαγο, κοντοστάθηκε συλλογισμένη ὡς νάκουγε κάτι, ἔπειτ' ἄρχισε νὰ χαμογελάη και νὰ κουνάη τὸ κεφάλι τῆς με κάποιο θυμὸ, σὰ νὰ τραγουδοῦσε στό νοῦ τῆς μέσα.

— Μικρὸ μικρὸ λοιπὸ μίσηψε τὸ παιδί σου; ρωτᾶει ὁ ξένος.

— Τοσοδὰ, τοσοδὰ! Κι' ἀπὲ δὲν ξαναῆρθε πιά στή μαύρη τὴ μάνα του, εἶπε ἡ γριά, σὰ νὰ ξύπνησε ὁ νοῦς τῆς. Ὑστερα κουνώντας πάλε τὸ κεφάλι μῆς: — «Μαύρισαν τὰ ματάκια μου τὴ θάλασσα νὰ βλέπω» — μурμουρίζε, σὰ νὰ μὴν εἶχε πιά δύναμη νὰ τὸ τραγουδήσῃ.

— Μόνε δὰ, ξανσεῖπε τοῦ ξένου, μόνε δὰ ποῦ ὁ Ἁγ Νικόλας, μεγάλη ἡ χάρη του, ἦρθε και μοῦπε στόν ὕπνο μου πῶς θὰ τὸν φέρῃ πίσω τὸν ἀκριβό μου, και πῶς θὰ τίς ξαναφιλήσω μαθὲς τίς δυὸ βοῦλλες ποῦ ἔχει στό μαγουλάκι του. Αἱ, τότες πιά ἄς πεθάνω και γὼ ἡ βαριόμοιρη!

Ὀλόδακρα τώρα τῆς γριάς τὰ βουλιασμένα τὰ μάτια.

— Και πόσον καιρὸ, κερά μου, σοῦ λείπει ὁ ἀκριβός σου;

— Ἄχ, χρόνια και χρόνια! Δὲν τὰ μετράω πιά ἡ κακορίζικη. Δὲν τὸχω γιὰ καλὸ νὰ τὰ μετρίω. Γέρασα βλέπεις και πῆγα μετρώντας χρόνια!

Κάθισε ἡ γριά στό πεζούλι και ξανάρχισε κάτι ὡς κρυφὸ τραγούδιμα, κοιτώντας χάρμου με χαρούμενη πάλε ὄψη. Ἐλεγες και νανούριζε παιδί ἔμπροστά τῆς.

Δάκρυζε τώρα κι ὁ ξένος. Στέκουνταν και τὴν κοίταξε ὡς ὁ εἰριασμένος. Σὰ νὰ ἤθελε κάτι νὰ κάμῃ, και δὲν τόλεγε, δὲν τόκαμνε, μὴν τύχη και πάθη τίποτις ἀκόμη χειρότερο ἡ γριά.

Τὴν ἐβοήθησε μόνάχα νὰ σηκωθῇ, και τὴν κοίταξε ἀπὸ μακριὰ ὡς ἔπαιρνε τὸν ἀνήφορο, και μурμουρίζε μόνάχη τῆς παλιά τραγούδια δίχως σκοπὸ, πότε ὡς παραμῦθια, πότε ὡς παροιμίες ἡ νοιώσματα, πότε ὡς νανουρίσματα.

Γύρισε ὕστερα κατὰ τὸ προσκυνητάρι ὁ ξένος και κοίταξε τὰ δυὸ τάναμμένα κεριά.

— Λίγο-λίγο θὰ οἰόσουν κι αὐτὰ ὡς τὸ νοῦ μας, εἶπε με βαθὺ ἄσαστεναγμό.

Ὑστερα ἐκίνησε κι αὐτὸς κατὰ τὸ χωριὸ, ἀκολουθώντας τὴ σαλεμένη τὴ γριουλα, σαλεμένη ψυχὴ και κορμί.

Εἶταν τ' Ἁγ Νικόλα, χειμῶνας καιρὸ. Ἀπὸ κάθε πόρτα βγαίνανε χριστιανοὶ νὰ πᾶνε στήν Ἐκκλησίαν τὴ σκόλη ἐκεῖνη. Βγαίνανε με τὰ καλά τους, πᾶει νὰ πῆ με τὰ παστροκῆ τους.

Ἡ γριουλα ὅμως τὰ φοροῦσε ὀλοκαίνουρια. Δοκρυσμένα, θὰ πῆτε, τὰ μάτια τῆς πάντα, μὰ σὲ γέρικα μάτια τὸ δάκρυο δὲν εἶνε πάντα κι' ἀπὸ πόνο. Πόνος πιά τώρα δὲν ἐνοιῶθε ἡ γριουλα μῆτε μιά φορά τὴ μέρα, καθὼς ἄλλοτες ὡς ἔμπαινε ἄξαφνα λίγο φῶς μέσα στό οἰοσμένο τοῦ νοῦ, κ' ἔβλεπε τὴ φοβερὴ ρήματὴ τῆς. Εἶταν ὀλο γαλήνη πιά τώρα ἡ γριά, ὀλο σκότος. Παντοτεῖνὰ οἰοσμένος ὁ νοῦς τῆς.

Πῆγαινε ὡς τόσο στό Προσκυνητάρι τοῦ Ἁγ Νικόλα ἐκεῖνη τὴν πρωινὴ, με λαμπάδα στό χέρι χοντρούταικη, κι ὀλονένα μурμουρίζοντας τραγουδάκια ξεχασμένα κι ἀγνώριστα.

Πλάγι τῆς ἀργοπερπατοῦσε ὁ ξένος, κάτι πιδ σκυμμένος τώρα και πιδ ψάρδε, ἀγκαλιὰ ἡ δύστηνη ἡ μάνα τὸν ἔδλεπεπάντα μωρὸ παιδί ἔμπροστά τῆς, με τίς βοῦλλες στό μάγουλο!

Ἄργυρης Ἐφταλιώτης

*